

Matej Majerič

Izbirni predmet Jadranje na deski na Fakulteti za šport – tokrat že desetič

Študenti Fakultete za šport so se v okviru starega univerzitetnega študijskega programa, ki se je izvajal do leta 2008/09, lahko z jadranjem na deski spoznali v okviru poletnih dejavnosti v naravi na otoku Veruda (t. i. Fratru). Dolgoletni nosilec tega programa je bil doc. dr. Boris Sila. Študenti so v okviru programa imeli 10 ur vsebin, ki so bile namenjene učenju kajaka in jadrnanja na deski. V takratnem času je bila oprema last Fakultete za šport. Oprema je bila starejša (klasične dolge in ozke deske, starejša jadra brez monofilma), vendar primerna za učenje. Glede na število študentov ni bilo na voljo dovolj kompletov jadrlnih desk in jader, zato je bil pedagoški proces organiziran tako, da so se študenti učili v parih. Prvi študent v paru se je učil jadrati na deski, drugi pa ga je zaradi varnosti spremljal v kajaku. Po poteku polovice časa, namenjenega praktični vadbi, pa sta vlogi zamenjala. Vadba je potekala v morski ožini med otokom Veruda in celino. Ožina je predstavljala morskoto pot za čolne in jadrnice, zato je bilo običajno na vodi veliko prometa, kar je oteževalo učenje. Veter je bil večinoma šibak iz različnih smeri. Učenje sicer ni bilo idealno, kar pa je pomembno, lahko so se naučili jadrati na deski vsi vpisani študenti.

Slika 1. Učenje jadrnanja na deski v paru v ožini med otokom Veruda in celino.

Slika 1 prikazuje učenje jadrnanja na deski v paru v ožini med otokom Veruda in celino. Na sliki je vidna uporaba klasičnih ozkih in dolgih desk ter plastičnih kajakov. Vetrovni pogoji so bili pogosto slabi, saj območje otoka Verude ne spada med območja s stalnimi vetrovi. Ne glede na to pa je bil pedagoški proces izveden kakovostno in mnogim so te izkušnje ostale v nepozaben spomin.

V letu 2011/12 so študenti tretjega letnika prve stopnje na Fakulteti za šport lahko med prostimi izbirnimi predmeti prvič izbrali tudi predmet Jadranje na deski. Zaradi želje nosilcev po organizaciji kakovostnega programa na točki s stalnimi lokalnimi vetrovi smo

ga organizirali v najbolj znanem zbirališču jadrncev na deski na Jadranu – v Bolu na otoku Braču. Pri izvedbi prvega tabora so nam pomagali Žiga Hrček in Nina Tanhofer (<http://www.windsurfer.si/>) ter Tomaž Garbajs iz Šole jadrnanja na deski Big Blue (<http://www.bigbluesport.com/>). Tomaž Garbajs je bil eden od začetnikov jadrnanja na deski v bivši Jugoslaviji. V tistem letu se je predmeta udeležilo 30 študentov, do leta 2018/19 pa vse skupaj 251. Od vseh udeležencev sta dva ustanovila svojo šolo jadrnanja na deski, trije pa delajo v športih, ki so povezani z jadrnanjem na deski.

V študijskem letu 2018/19 bo organiziran že deseti – jubilejni tabor na Bolu na Braču. Študenti se pri predmetu v šestdnevnem tečaju seznanijo z osnovami jadrnanja na deski in veslanja na deski stoje. Pri učenju uporabljajo najsodobnejšo opremo. Dodatni program vključuje učenje osnov morskoga kajaka in deskanja na vodi z vlečenjem za čolnom. Na željo študentov pa se lahko izvedejo številne dodatne aktivnosti od kolesarjenja po otoku do trekking izleta na Vidovo goro, ki je s 779 metri najvišja gora na Jadranskem morju, odbojke na mivki in udeležbe na 10 km humanitarnem teku za otroke s posebnimi potrebami otoka Brač.

Osnovni cilj izbirnega predmeta Jadranje na deski je študente usposobiti za vodenje osnovnih tečajev jadrnanja na deski in veslanja na deski stoje. Študenti osvojijo znanja, ki jim omogočajo samostojno načrtovanje, izvedbo in analizo tečajev obeh športov. Del vsebin programa je izveden na Fakulteti za šport in na Ljubljani, del pa v obliki športnega tabora v Bolu na otoku Brač. Skladno z dogovorom z Jadrnalno zvezo Slovenije, si študenti lahko pridobijo usposobljenost za strokovno delo v športu »Učitelj jadrnanja na deski«.

Tabela 1
Praktične in teoretične vsebine tabora na Bolu na Braču

Dan	Praktične vsebine	Teoretične vsebine
1	Nošenje opreme. Dvigovanje jadra. Položaji. Obrat proti vetru na mestu. Jadranje proti vetru (s prvo roko na jamboru, drugo na loku). Ohranjanje višine glede na izhodiščno točko.	Izhodišča: točka, varnost, tehnika, sile, zakonitosti, ravnanje z opremo.
2	Obrat proti vetru z jadranjem. Jadranje proti vetru (z obema rokama na loku). Pridobivanje višine glede na izhodiščno točko. Križarjenje.	Metodika. Začetna šola jadranja na deski.
3	Obrat z vetrom na mestu. Jadranje z vetrom. Križarjenje.	Oprema. Izbira, priprava in nastavitev opreme.
4	Obrat z vetrom z jadranjem. Jadranje z vetrom. Križarjenje.	Vreme in vremenski pojavi. Uporaba modelskih napovedi za napovedovanje vetra.
5	Križarjenje proti vetru in vračanje na izhodiščno točko. Štart z obale in uporaba trapeza. Križarjenje.	Točke za jadranje na deski v Sloveniji in bližnji okolici.
6	Križarjenje proti vetru in vračanje na izhodiščno točko. Štart z obale in uporaba trapeza. Križarjenje.	Zgodovina.
7	Preverjanje znanja. Regata. Križarjenje.	Preverjanje znanja. Priprava in nastavitev opreme.

Tabela 1 prikazuje praktične in teoretične vsebine, ki jih študenti spoznajo na sedemdnevem taboru v Bolu na Braču. Iz tabele je razvidno, da se študenti naučijo osnov jadranja na deski in veslanja na deski stoje. Pedagoški proces poteka v treh delih: dopoldanskem (od 9.00 do 13.00), popoldanskem (od 14.30 do 18.30) in večernem (od 20.30 do 22.00). Dopoldanski in popoldanski del je namenjen praktičnim vsebinam in učenju jadranja na deski na vodu. Izvede se tudi snemanje gibanja z video kamero. V večernem delu se za spoznavanje s teoretičnimi vsebinami izvede predavanja in seminarje. Po tem delu sledi video analiza gibanja. Video analiza se je v preteklih letih izkazala kot dobro didaktično pomagalo za posredovanje povratne informacije o učenju gibanja ter za hitrejšo napredovanje pri osvajanju gibalnega znanja. Iz Tabele 1 je razvidno, da se študenti v praktičnem delu seznanijo z nošenjem opreme; dvigovanjem jadra iz vode; položaji na deski (osnovnim, začetnim, jadrnim), hitrim in počasnim obratom proti vetru; jadranjem proti vetru; ohranjanjem in pridobivanjem višine pri jadrnju na deski glede na izhodiščno točko; hitrim in počasnim obratom z vetrom; križarjenjem; štartom z obale in osnovami uporabe trapeza. V okviru teoretičnih vsebin pa se naučijo, kako izbrati primerno točko za učenje jadranja na deski ter varnostne vidike jadrnja na deski; spoznajo tudi zgodovino in razvoj opreme za jadrnanje na deski; izbiro, pripravo in nastavitev opreme; osnove vremenoslovja; uporabo modelskih napovedi za napovedovanje vetra; ter značilnosti točk za jadrnanje na deski v Sloveniji in bližnji okolici.

Slika 2 prikazuje učenje s simulatorjem gibanja na plaži šole za jadrnanje na deski Big Blue. Ne glede na vsakoletno veliko število udeleženih študentov je opreme dovolj za vse (Slika 3). Slika 4 je bila posneta prvi dan učenja jadrnja na deski, kjer se študenti učijo jadrati proti vetru. Za mnoge je to na začetku izziv, zato morajo prvine večkrat ponoviti, da osvojijo ustrezno tehniko, ki jim omogoča ohranjanje višine glede na izhodiščno točko. V primeru izgubljanja manjše višine glede na izhodiščno točko se študenti vračajo na točko z veslanjem z rokami na deski leže (Slika 4). V primeru večje izgubljene višine pa je poskrbljeno z vleko z motornim čolnom nazaj do izhodiščne točke. Učenje poteka v zalivu pred šolo jadrnja. Bolj nadarjeni in uspešnejši študenti se naučijo uporabljati

Slika 2. Učenje s simulatorjem gibanja.

Slika 3. Opreme je dovolj za vse.

Slika 4. Prvi metri z jadrалno desko.

Slika 5. Uporaba trapeza.

Slika 6. Video analiza.

Slika 7. Teoretične vsebine.

Slika 8. Morski kajak in in veslanje na deski stoje.

Slika 9. Trenutki za spomin.

tudi manjše deske in trapez (Slika 5). V večernem delu študenti dobijo povratno informacijo o svojem (uspešnem) učenju v dopoldanskem in popoldanskem delu z video analizo gibanja (Slika 6). V večernem času se izvede tudi del teoretičnih vsebin (del se izvede

že na Fakulteti za šport pred izvedbo tabora) (Slika 7). Študenti se naučijo tudi veslati na deski stoje in v morskem kajaku (Slika 8). Nepozabni ujeti trenutki za vedno ostanejo v lepem in prijetnem spominu (Slika 9).

Slika 10. Generacija 2012 (majska izvedba).

Slika 13. Generacija 2014.

Slika 11. Generacija 2012 (septemrska izvedba).

Slika 14. Generacija 2015.

Slika 12. Generacija 2013.

Slika 15. Generacija 2016.

Slika 16. Generacija 2017.

Slika 17. Generacija 2018.

Slika 18. Ujeti spomin z obljubo, da se vidimo ponovno.

Slike od 10 do 17 prikazujejo spominske fotografije generacij študentov pri izbirnem predmetu Jadranje na deski od leta 2012 do 2018.

Za dolgoletno dobro sodelovanje pri izvedbi predmeta Jadranje na deski na Fakulteti za šport se iskreno zahvaljujemo Tomažu in Šimetu Garbajsu (<http://www.bigbluesport.com/>) iz Šole jadrnanja na deski Big Blue iz Bola na Braču.

doc. dr. Matej Majerič
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
matej.majeric@fsp.uni-lj.si